

Tietoa henkilötietojen käsittelystä Kansallinen turvallisuuskysely -tutkimuksessa

Kansallinen turvallisuuskysely -tutkimuksessa käytetään aineistona henkilötietoja. Tämän selosteen tarkoitus on antaa tietoa käsiteltävistä henkilötiedoista sekä siitä, mistä henkilötiedot ovat peräisin ja miten niitä käytetään tutkimuksessa. Selosteen lopussa kerrotaan tarkemmin, mitä oikeuksia rekisteröidyillä on.

Tutkimukseen osallistuminen ja henkilötietojen antaminen on vapaaehtoista. Sinuun ei kohdistu mitään negatiivista seuraamusta, jos et osallistu tutkimukseen tai jos keskeytät osallistumisesi tutkimukseen.

1. Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Helsingin yliopisto
Osoite: PL 16 (Snellmaninkatu 10), 00014 Helsingin yliopisto

2. Yhteyshenkilö ja vastuullinen tutkija

Yhteyshenkilö tutkimusta koskeissa asioissa:
Nimi: Ilari Kolttola
Tiedekunta/osasto/yksikkö: Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti
Osoite: PL 16 (Snellmaninkatu 10), 00014 Helsingin yliopisto
Puhelinnumero: 029 4120887
Sähköpostiosoite: ilari.kolttola@helsinki.fi

Vastuullinen tutkija:

Nimi: Matti Näsi
Osoite: PL 16 (Snellmaninkatu 10), 00014 Helsingin yliopisto
Puhelinnumero: 02941 20881
Sähköpostiosoite: matti.j.nasi@helsinki.fi

3. Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Helsingin yliopiston tietosuojavastaavaan saa yhteyden sähköpostiosoitteesta tietosuoja@helsinki.fi.

4. Kuvaus tutkimushankkeesta ja henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Kansallinen turvallisuuskysely on kansallisesti edustava kyselytutkimus, joka on kohdistettu

15–74-vuotiaille Suomessa asuville henkilöillä. Tutkimuksella kartoitetaan Suomessa asuvan väestön kokemuksia ja käsityksiä turvallisuudesta ja rikollisuudesta Suomessa. Tutkimuksen toteuttaa Helsingin yliopiston yhteydessä toimiva Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti. Instituutin lakisääteisenä tehtävänä on harjoittaa rikollisuutta ja oikeusoloja koskevaa tutkimusta sekä seurata ja analysoida rikollisuuden piirteitä ja kehitystä (Laki Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutista 1139/2007).

5. Mitä tietoja tutkimusaineisto sisältää

Väestötietojärjestelmästä saatavat taustatiedot:

- sukupuoli
- ikäryhmä (10-v)
- kotiosoitteen postinumero
- kotikunta
- maakunta
- äidinkieli (suomi/ruotsi/muu)

Lomakkeelta saatavat taustatiedot:

- sukupuoli
- syntymävuosi
- parisuhdestatus
- kotitalouden koko
- koulutus
- ensisijainen toiminta
- auton/moottoripyörän/polkupyörän/veneeseen/vapaa-ajan asunnon omistus
- kotitalouden taloudellinen tilanne
- oma/isän/äidin/puolison syntymämaa (Suomi/muu)

Omaisuusrikokset:

- omaisuuden varastaminen 12 kuukauden aikana
- poliisille ilmoittaminen

Käsitykset väkivallasta:

- erilaisia väkivallan ja uhkailun muotoja

Huolestuneisuus väkivallasta ja rikollisuudesta:

- onko pelännyt joutuvansa väkivallan kohteeksi ulkona iltaisin/työssä tai työtehtävissä/perheenjäsenen taholta
- onko pelännyt verkkorikollisuutta
- onko harkinnut muuttoa asuinalueelta
- onko kodin lähellä alue jota välttää väkivallan vuoksi
- onko nähnyt tappelun omalla asuinalueellaan
- häiriötekijät omalla asuinalueella

Omat uhrikokemukset:

- onko joutunut uhkailun, fyysisen väkivallan tai seksuaalisen väkivallan kohteeksi 12 kuukauden aikana
- väkivallan ja uhkailun tapahtumapaikka
- väkivallan ja uhkailun tekijä
- poliisille ilmoittaminen

Tietokoneen ja internetin käyttö

- tietokoneen ja äylaitteiden omistus

Verkkorikollisuus

- onko joutunut verkossa tapahtuneen rikoksen tai häirinnän kohteeksi joskus elämänsä aikana / 12 kuukauden aikana

6. Mistä lähteistä henkilötietoja kerätään

Postitus- ja edellä mainitut taustatiedot saadaan Väestötietojärjestelmästä (Digi- ja väestötietovirasto). Muut tiedot kerätään tutkittavilta itseltään.

7. Arkaluonteiset henkilötiedot

Tutkimuksessa käsitellään seuraavia tietosuoja-asetuksen 9 artiklan mukaisia erityisiä henkilötietoryhmiä (eli arkaluonteisia henkilötietoja):

- Rotu tai etninen alkuperä
- Poliittiset mielipiteet
- Uskonnollinen tai filosofinen vakaumus
- Ammattiliiton jäsenyys
- Geneettiset tiedot
- Biometristen tietojen käsittely henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten
- Terveys
- Luonnollisen henkilön seksuaalinen käyttäytyminen tai suuntautuminen

Arkaluontoisten tietojen käsittely perustuu tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan j alakohtaan (käsittely on tarpeen tieteellisiä tutkimustarkoituksia varten) sekä tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 7 kohtaan (tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta tieteellistä tutkimusta varten tehtävään tietojen käsittelyyn).

- Tutkimuksessa käsitellään rikostuomiota tai rikkomuksia koskevia tietoja.

Rikostuomioita tai rikkomuksia koskevien tietojen käsittely perustuu tietosuojalain 7 §:n 1 momentin 2 kohtaan (tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettuihin rikostuomioihin ja rikkomuksiin tai niihin liittyviin turvaamistoimiin liittyviä henkilötietoja saa käsitellä, jos niitä käsitellään tieteellistä tutkimusta varten).

8. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietoja käsitellään seuraavalla yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisella perusteella:

- yleistä etua koskeva tehtävä:
 - tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastointi (tietosuojalain 4 §:n 3 kohta)
 - tutkimusaineistojen ja kulttuuriperintöaineistojen arkistointi (tietosuojalain 4 §:n 4 kohta)
- tutkittavan suostumus

- rekisterinpitäjän lakisääteisen veloitteen noudattaminen
- rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettujen etujen toteuttaminen mikä oikeutettu etu on kyseessä:

Jos henkilötietojen käsittely perustuu tutkittavan suostumukseen, tutkittavalla on koska tahansa oikeus peruuttaa suostumuksensa. Suostumuksen peruminen ei vaikuta ennen peruuttamista suoritetun käsittelyn lainmukaisuuteen.

9. Tietojen vastaanottajat

Vastaajatunniste, nimi ja postiosoite toimitetaan lomakkeiden postituksesta vastaavalle palveluntuottajalle (Mailhouse Oy). Postituksesta vastaava palveluntuottaja ei missään vaiheessa käsittele varsinaista tutkimusaineistoa, ts. paperi- tai verkkolomakkeella annettuja vastauksia.

Lomakkeiden tallennuksesta vastaava palveluntuottaja (Tutkimustie Oy) ja verkkolomakealustasta (Questback GmbH) vastaava palveluntuottaja käsittelevät lomake- tai verkkovastauksia, mutta eivät suoran tai epäsuoran tunnistamisen mahdollistavia henkilötietoja.

Anonymisoitu tutkimusaineisto luovutetaan Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon.

10. Tietojen siirto Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

11. Automatisoitu päätöksenteko

Tutkimuksessa ei tehdä automaattisia päätöksiä, joilla on merkittävä vaikutus tutkittaviin.

12. Henkilötietojen suojaus

Tutkimusaineistoon sisältyviä henkilötietoja käsitellään ja säilytetään suojattuna niin, että ainoastaan niitä tarvitsevat henkilöt pääsevät tarkastelemaan tietoja.

Tietojärjestelmissä käsiteltäviä tietoja suojataan seuraavilla tavoilla:

- käyttäjätunnus ja salasana
- käytön rekisteröinti/lokitus
- kulunvalvonta
- salaus/kryptaus
- kaksivaiheinen tunnistautuminen
- muu, mikä:

Manuaalista (esim. paperimuodossa tai muuten aineellisessa muodossa) olevaa aineistoa suojataan seuraavilla tavoilla: Lukittavat tilat ja kulunvalvonta

Suorien tunnistetietojen käsittely:

- Rekisterinpitäjä kerää henkilötiedot ilman suoria tunnistetietoja
- Suorat tunnistetiedot poistetaan analysointivaiheessa ja säilytetään erillään analysoitavasta tutkimusaineistosta
- Aineisto analysoidaan suoraan tunnistetiedoin, koska (peruste suorien tunnistetietojen säilyttämiselle):

13. Henkilötietojen käsittelyn kesto tässä tutkimuksessa

Tutkimuksen aineisto kerätään loppuvuodesta 2020. Tämän jälkeen aineistoa hyödynnetään instituutin tutkimus- ja seurantatoiminnassa toistaiseksi. Kyseessä on tutkimushanke, joka on luonteeltaan jatkuva. Eri vuosina kerättyjä aineistoja yhdistetään toisiinsa esimerkiksi ajallisen vertailun mahdollistamiseksi.

Tutkimusjohtajan päätöksellä aineisto voidaan arkistoida Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin arkistoon.

Suorat tunnistetiedot hävitetään postituksen jälkeen.

14. Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

- Tutkimusaineisto hävitetään
- Tutkimusaineisto säilytetään tämän tutkimuksen tulosten luotettavuuden arvioimista varten:
- ilman suoria tunnistetietoja tunnistetiedoin
- Tutkimusaineisto säilytetään myöhempää, yhteensopivaa tieteellistä tutkimusta varten tietosuoja-asetuksen vaatimusten mukaisesti:
- ilman suoria tunnistetietoja tunnistetiedoin

Tutkimusaineiston säilytys perustuu tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan b ja e alakohtiin. Ennen uutta tutkimuskäyttöä rekisterinpitäjä varmistaa, että uusi tutkimuskäyttö on yhteensopivaa aineiston alkuperäisen käyttötarkoituksen kanssa asetuksen vaatimusten mukaisesti. Tutkimusaineiston uudesta tutkimuskäytöstä lähetetään rekisteröidyille uusi tietosuojailmoitus, paitsi jos rekisterinpitäjä ei enää pysty tunnistamaan rekisteröityjä tutkimusaineistosta.

Uudesta tutkimuksesta ei voida lähettää ilmoitusta rekisteröidylle myöskään silloin, jos tietojen toimittaminen olisi mahdotonta tai kohtuuttoman vaivalloista tai jos se estäisi tai vaikeuttaisi suuresti tutkimustarkoitusten saavuttamista (tietosuoja-asetuksen 14 artiklan 5 kohdan b alakohta).

Missä aineistoa säilytetään ja kuinka kauan: Aineisto arkistoidaan ilman suoria tunnistetietoja Yhteiskuntatieteellisen tietoarkistoon pysyvää arkistointia varten.

15. Mitä oikeuksia rekisteröidyllä on ja oikeuksista poikkeaminen

Yhteyshenkilö tutkittavan oikeuksiin liittyvissä asioissa on tämän ilmoituksen kohdassa 2 mainittu henkilö.

Rekisteröidyn oikeudet

Tietosuoja-asetuksen mukaan rekisteröidyllä on oikeus:

- saada pääsy tietoihin
- oikaista tietoja
- poistaa tiedot ja tulla unohdetuksi
- rajoittaa tietojen käsittelyä
- siirtää tiedot järjestelmästä toiseen
- vastustaa tietojen käsittelyä
- olla joutumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi.

Rekisteröity ei kuitenkaan voi käyttää kaikkia oikeuksia kaikissa tilanteissa. Tilanteeseen vaikuttaa esimerkiksi se, millä perusteella henkilötietoja käsitellään.

Tarkempaa tietoa rekisteröidyn oikeuksista eri tilanteissa löytyy tietosuojavaltuutetun verkkosivuilta: <https://tietosuoja.fi/rekisteroidyn-oikeudet-eri-tilanteissa>

Oikeuksien soveltuminen

Jos henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä, oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon, käsittelyn rajoittamiseen, ilmoitusvelvollisuuteen ja siirtämiseen ei sovelleta, ellei rekisteröidy anna tunnistamisen mahdollistavia lisätietoja (tietosuoja-asetuksen 11 artikla).

Oikeuksista poikkeaminen

Tietosuoja-asetus ja Suomen tietosuojalaki mahdollistavat tietyistä rekisteröidyn oikeuksista poikkeamisen silloin, kun henkilötietoja käsitellään tieteellisessä tutkimuksessa ja oikeuksien toteuttaminen estäisi tai vaikeuttaisi suuresti käsittelyn tarkoitusten saavuttamista.

Tarvetta poiketa rekisteröidyn oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Valitusoikeus

Sinulla on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli katsot, että henkilötietojesi käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Käyntiosoite: Ratapihantie 9, 6. krs, 00520 Helsinki
Postiosoite: PL 800, 00521 Helsinki
Vaihde: 029 56 66700
Faksi: 029 56 66735
Sähköposti: tietosuoja(at)om.fi